

ဘေးအန္တရာယ်နှင့်အရေးပေါ်အခြေအနေ
ကျန်းမာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ အသိပေးရှင်းလင်းခြင်း
အခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားသည့်
အဖွင့်အမှာစကား ကောက်နုတ်ချက်များ

နေပြည်တော်။

(၇-၂-၂၀၁၉)

- ယနေ့အခမ်းအနားသို့ ကြွရောက်သော ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး၊ နေပြည်တော်ကောင်စီဝင်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၊ လူမှုရေးဝန်ကြီးများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ပါမောက္ခများ၊ အရေးပေါ်ကုသမှု ဆေးပညာရှင်များ၊ တာဝန်ရှိသူများအားလုံး မင်္ဂလာပါဟု နှုတ်ခွန်းဆက်သပါကြောင်း၊
- ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စဉ်များသည် ကြိုတင်ခန့်မှန်းရန်ခက်ခဲခြင်း၊ အချို့ဘေးအန္တရာယ်များသည် ကြိုတင်ခန့်မှန်း၍ မရခြင်းနှင့် အဖျက်စွမ်းအားကြီးမားခြင်း စသည့်အချက်များကြောင့် ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုလျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း လုပ်ငန်းများသည် အလွန်အရေးကြီးပါကြောင်း၊
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေမှုများ၊ အရေးပေါ်ဆေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်နေမှုများကို ရှင်းလင်းတင်ပြသွားမည်ဖြစ်သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လူမှုရေးဝန်ကြီးများ၊ နှီးနွယ်ဌာနများနှင့် အသင်းအဖွဲ့များမှ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် သိရှိလိုသည်များကို မေးမြန်းခြင်း၊ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သွားစေလိုပါကြောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လူမှုရေးဝန်ကြီးများ၏ အတွေးအမြင်နှင့် အကြံပြုချက်များလည်း လိုအပ်ပါကြောင်း၊

- ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စဉ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီသည့်အတွက် မူဘောင် (framework) တစ်ခုရှိရန်လိုကြောင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စဉ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ framework အပေါ်မူတည်ပြီး ဆောင်ရွက်စေလိုပါကြောင်း၊
- ယခင်တွေ့ကြုံခဲ့ဖူးသော ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စဉ်များမှ အခက်အခဲများနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ချမှတ်ထားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (SOP)၊ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန် (Guideline များကိုလည်း ပြန်လည်ဆန်းစစ် သုံးသပ်ဆွေးနွေးသွားကြစေလိုပါကြောင်း၊ ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် အစီအစဉ်တကျ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များတွင် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွက် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍဆိုင်ရာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စဉ်ကျရောက်သည့်အခါ ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လူမှုရေးဝန်ကြီးများက လမ်းညွှန်ဦးဆောင်စေလိုပါကြောင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှလည်း လိုအပ်သည်များ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်သည့်အချိန်၌ ပြည်သူများတွင် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးပြဿနာများနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးပြဿနာများလည်းဖြစ်ပွားနိုင်ကြောင်း၊ အခြားဆုံးရှုံးမှုများသည် ပြန်လည်ထူထောင်၍ရသော်လည်း စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျန်းမာရေးပြဿနာကို ပြန်လည်ထူထောင်ရခြင်းသည် ခက်ခဲသည့်ပြဿနာဖြစ်သဖြင့် အလေးထား ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များတွင်ရှိသည့် ဆရာဝန်၊ သူနာပြုနှင့် ဆေးလူမှုဆက်ဆံရေးမှူးတို့မှ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်စေလို

ပါကြောင်း၊ ဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်လည်း ပြည်သူများ၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နေပါကြောင်း၊

- ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် နီးနွယ်ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ အကြား အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ စနစ်တကျ ဆက်သွယ်မှုနှင့် ချိတ်ဆက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့မှာ အရေးအကြီးဆုံးပင်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနတွင် ဗဟိုအဆင့်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့်များ၌ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးအရေးပေါ်အခြေအနေ ကွပ်ကဲ ဌာန (Public Health Emergency Operations Center) များ ဆောင်ရွက် ထားရှိပြီး အဆိုပါဌာနများကို ခေတ်မီသတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ် ရေးနည်းပညာများ အသုံးပြုကာ အဆင့်မြှင့်တင်ရန်နှင့် ပိုမိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်တို့ကို လုပ်ဆောင်သွားရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွက် ကျန်းမာရေး ကဏ္ဍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဝန်ကြီး ဌာနနှင့် နီးနွယ်ဝန်ကြီးဌာနများအကြား၊ ဝန်ကြီးဌာနနှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့ အစည်းများအကြား ကွန်ရက်ချိတ်ဆက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရန် တိုက်တွန်းလိုပါကြောင်း၊ ယခင်ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ များတွင် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအလိုက် ပြန်လည် သုံးသပ်ဆောင်ရွက်စေလိုပါကြောင်း၊
- (၂၀၁၉) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော အရေးပေါ် အသက်ကယ်သင်တန်းဌာနကို ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပြီး သင်တန်းဌာနတွင် မြန်မာ နိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းမှ အသင်းဝင်များကိုလည်း ပါဝင်တက်ရောက် သင်ကြားပေးရန် လိုအပ်ပါကြောင်း၊
- ဒုတိယသမ္မတ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည့် အမျိုးသားသဘာဝဘေး အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီလုပ်ငန်းကော်မတီ ဖွဲ့စည်းထားပြီး ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် ၎င်းကော်မတီ၏ လုပ်ငန်းကော်မတီ (၁၂)ရပ်တွင်

ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်း ကော်မတီသည် လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါကြောင်း၊

- အသင့်အနေအထား (stand by) ပြင်ဆင်ထားရှိသော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များမှ အဆိုပါစင်တာများကို ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ် အခြေအနေများတွင် ဖွင့်လှစ် (activate) ဆောင်ရွက်သည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လူမှုရေးဝန်ကြီးများအနေဖြင့် လမ်းညွှန်ဦးဆောင်မှုများပေးအပ် ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ယခုလက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု သဏ္ဌာန်တူလေ့ကျင့်ခန်းများ၊ ဇာတ်တိုက်လေ့ကျင့်မှုများနှင့် စားပွဲတင် လေ့ကျင့်ခန်းများကိုလည်း ပိုမို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်သွားစေလိုပါကြောင်း၊
- ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများအတွက် လိုအပ်သည်များနှင့် ဆောင်ရွက်ထားရှိမှု အခြေအနေများကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်ကြရမည် ဖြစ်ပြီး လိုအပ်သည်များကို အဆင့်ဆင့် တင်ပြကြရမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- လိုအပ်သည်များကို ဝန်ကြီးဌာနမှ ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်ပြီး ထပ်မံလိုအပ်သည်များရှိပါကလည်း အမျိုးသားသဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီသို့ တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စဉ်များတွင် ပုံမှန်ဆောင်ရွက်နေသော ရောဂါစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းလုပ်ငန်း များလည်း ပြတ်တောက်သွားနိုင်သဖြင့် စောစီးစွာ သတင်းရယူခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ခြင်းစနစ် (Early Warning, Alert and Response System)ကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက် ရာတွင် ဝန်ကြီးဌာနမှ ဖြန့်ဝေထားသော Mobile Tablet များကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုပြီး ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊
- သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကျန်းမာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု စွမ်းဆောင်ရည်များ မြင့်မားလာစေရေး၊ အရေးပေါ်ဆေးအဖွဲ့များ ပိုမို

အားဖြည့်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် နှီးနွယ်ဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေရေးနှင့် ဒေသအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတိုးမြှင့်လာစေရေး ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊

- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်များတွင်လည်း သက်ဆိုင်ရာနေရာဒေသအလိုက် ကျရောက်လေ့ ရှိသော ဘေးအန္တရာယ် အမျိုးအစားများအလိုက် ဆေးနှင့် ဆေးပစ္စည်းကိရိယာများ၊ ဆက်စပ်ပစ္စည်းကိရိယာများ လိုအပ်ချက်ကိုလည်း ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရှိရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ပြင်ဆင်ဆက်ချိတ်ရန် အရေးကြီးပါကြောင်း၊ ဝန်ကြီးဌာနမှလည်း တတ်နိုင်သမျှ ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးသွားမည် ဖြစ်ပါကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။